

Inhoud

Voorwoord	9
Inleiding	11
1 Literatuur en maatschappij: beeldvorming, kaders en programma's	18
1.1 De jaren vijftig in beeld	18
1.2 De ritselende revolutie	24
1.3 Kader en opzet van het onderzoek	28
New historicism	29
Discours	31
Polyfonie	34
Autonomie, literatuur en engagement	37
Literair engagement en tekstgenre	42
Leeswijze en aanpak	48
1.4 Het corpus: de tijdschriften	48
Programma's en pretenties	50
De wending: <i>Reflex</i> , <i>Braak</i> en <i>Blurb</i>	51
Tegendraads en vernieuwend in engagement: <i>Podium</i>	55
Opnieuw een wending: <i>Gard Sivik</i> en <i>Barbarber</i>	68
Tussen traditie en vernieuwing: <i>De Gids</i> en <i>Maatstaf</i>	74
Verzuiilde tijdschriften: <i>Ontmoeting</i> en <i>Roeping</i>	77
Literatuur en politiek naast elkaar: <i>Libertinage</i> en <i>Tirade</i>	82
1.5 Tot slot: een blik vooruit	84
2 Herdenken – getuigen – waarschuwen: de Tweede Wereldoorlog	86
2.1 De Tweede Wereldoorlog in de jaren vijftig	89
De literaire representatie van de oorlog	94
Oorlogsliteratuur en engagement	95
2.2 Literatuur als herdenking	100
2.3 <i>Nationale snipperdag</i> : gezamenlijk protest	109
2.4 Dissonante essays: een andere blik op het historische verhaal	122
<i>Gard Sivik</i> : klein protest	123
<i>De Gids</i> : kanttekeningen	123

De non-conformistische traditie van <i>Maatstaf</i>	125
<i>Podium</i> : scherpe kritiek	130
2.5 Poëzie en proza: herdenking en actualiteit, verleden en toekomst	150
Poëzie in <i>Podium</i> en <i>Maatstaf</i>	151
Proza: <i>Het stenen bruidsbed</i> en <i>Val, bom!</i>	159
2.6 Conclusie	162
De wegen naar onafhankelijkheid: dekolonisatie in de Oost	168
3.1 Dekolonisatie in de jaren vijftig	170
Postkoloniale kritiek	175
Verdringing, vervreemding en tegenspraak: literaire representaties	176
3.2 Niet (uit)spreken: bevestiging van het dominante discours	184
Amnesie	184
Bespreekbaarheid zonder positiebepaling	185
3.3 Dissonantie van essay tot manifest	187
<i>Podium</i> en het manifest	190
3.4 Woede en spot in <i>Reflex</i> en <i>Podium</i> : dissonanten in poëzie en proza	199
Luceberts 'Minnebrief aan onze gemartelde bruid <i>Indonesië</i> '	199
Proza: enkele verhalen en een toneeldebuut	206
3.5 Conclusie	210
Oostenwind – Westenwind: de Koude Oorlog	214
4.1 Nederland kiest partij	219
Atlantisering	222
Protest	230
De literaire stem	235
4.2 Bevestiging van het dominante discours: anticommunisme en consensus	245
Betrokkenheid door distantie: <i>De Gids</i>	246
Apocalyptische beelden in <i>Ontmoeting</i>	249
De kerk en de kerker in <i>Roeping</i>	252
<i>Libertinage</i> en <i>Tirade</i> : op het snijvlak van literatuur en politiek	260
4.3 Doorbreking van de consensus: dissonante essays	275
Polemiek: de strijd tegen binnenlands communisme	275
De zaak-Pasternak	277
<i>Podium</i> : 'Mit brennender Sorge' of 'A bas la politique!'	279
<i>Gard Sivik</i> voor de troepen uit	294
<i>Maatstaf</i> : de dualiteit van goed en kwaad	298
Overwegingen bij de mogelijkheden van het essay	327
4.4 De hete keel van Lucebert	332
Aanklacht tegen het 'vredig nederland'	333

Consequenties van het gehanteerde kader	341
Poëtica van de poëtische revolutie	347
Analyse van de gedichten: 'een hard en waakzaam woord'	351
Het dilemma van het geëngageerde gedicht	389
Tot slot: engagement als rode draad	398
4.5 Oorlog als koude eb of vloed: andere dichters over de Koude Oorlog	410
Vertwijfeling, ironie en spot in <i>Podium</i>	411
Twee dissonanten in <i>De Gids</i>	434
De middenpositie van <i>Maatstaf</i>	435
4.6 Dissonante stemmen in het theater	442
4.7 Conclusie	467
Besluit	477
Summary	483
Bronnen en literatuur	489
Primaire bronnen	489
Overige bronnen en geraadpleegde literatuur	501
Register	517
Curriculum vitae	523